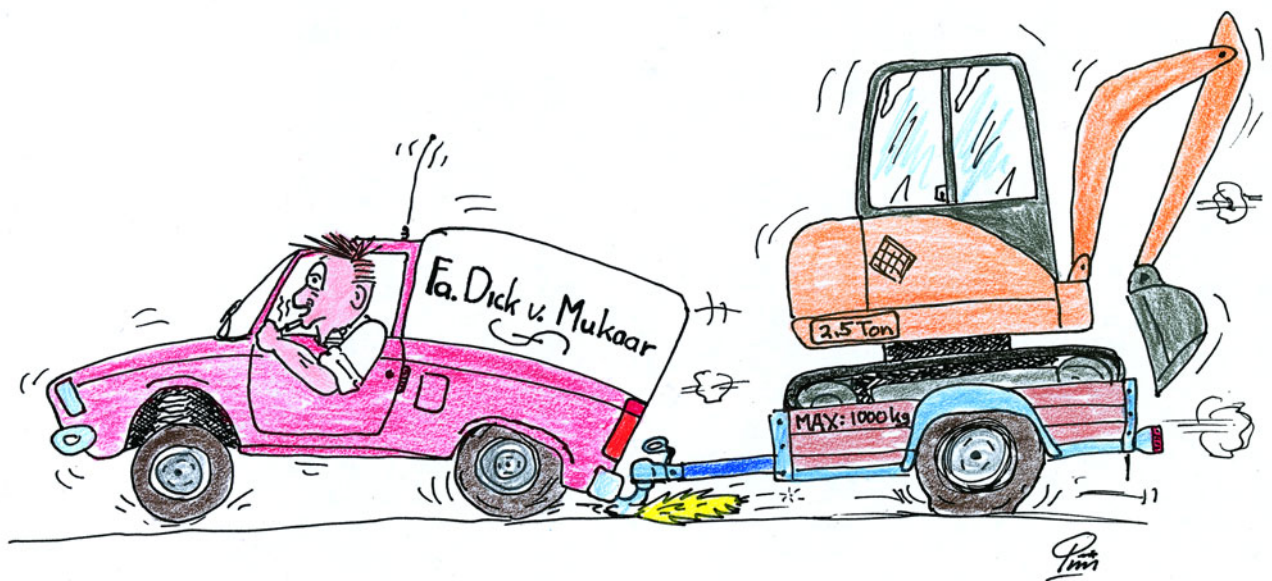

Hoofdstuk 13

Praktijkaanpak: veilig gebruik werkvoertuigen

Zwaar beladen

Praktijkaanpak: veilig gebruik werkvoertuigen

In veel sectoren, bedrijven en beroepen komen activiteiten voor waarbij extra risico's zijn ontdekt, meestal door ongevallen of bijna ongevallen. Daarvoor is een aanpak ontstaan om toch veilig te kunnen werken. Dit valt gelukkig niet allemaal onder de examenstof, maar is wel belangrijk voor de praktijk. Daarom geven we hier de hoofdlijnen. Heeft u meer vragen, ga dan naar uw leidinggevende.

13.1 Handige hulpen, maar niet zonder risico

Het is prachtig dat machines veel werk kunnen doen, maar de mensen die deze machines bedienen moeten dit wel beheersen; zij moeten vakman zijn!

Het gebruik en misbruik van landbouwtrekkers leidt helaas tot veel ernstige ongevallen. Met name onder jeugdigen. Vooral bij werken op taluds, langs slootkanten, bij achteruitrijden en bij aangekoppelde machines.

De bestuurder heeft daarbij in veel gevallen te maken met lawaaioverlast en beperkt uitzicht.

Opleidingen voor risicovol werk (vraag 3.4 uit de VCA checklist):

- Trekkerrijbewijs voor 16- tot 18 jarigen
- Veilig gebruik vorkheftruck
- Heftruckcertificaat
- Rijbewijs E achter B of C
- Machinistenopleidingen
- Interne opleidingen voor machinisten
- Instructies voor bepaalde machines in de vorm van een toolboxmeeting

13.2 Aanhangers

In groenvoorziening en cultuurtechniek worden veel aanhangers gebruikt; zowel voor voertuigen met beperkte snelheid als voor auto's en vrachtwagens.

Bij voertuigen met beperkte snelheid moet de aanhanger voorzien zijn van deugdelijke verlichting, ook aan de voorzijde: markeringslichten, stadslichten en witte reflectoren, reflectoren aan de zijkant en achterop twee lengtedriehoeken en een afgeknotte driehoek.

Aanhangers bestemd voor auto's en vrachtwagens hoeven geen afgeknotte driehoek op de achterzijde te hebben. Bij auto's en bedrijfsbussen moet bij rijbewijs B boven een totaal aanhangergewicht van 750 kg. of boven een totaalgewicht van auto en aanhanger van 3500 kg. een rijbewijs E behaald worden.

Ook deze les is geen examenstof en komt zeker niet in de plaats van de noodzakelijke opleiding of instructie. Maar elk beetje extra aandacht voor dit onderwerp is hard nodig. Met werkvoertuigen komen namelijk heel veel ernstige ongelukken voor. Dat komt vooral door het gedrag van de gebruikers. Niet iedereen start met een gedegen opleiding. Even invallen of helpen en met een paar aanwijzingen van een ervaren gebruiker aan het werk gaan, is een valse start. Er ontstaan dan verkeerde gewoontes. Verder willen we te graag het werk op tijd af maken. Om dat te bereiken gaan we dan verder dan verantwoord is. Te zwaar laden als het een rit bespaart, de lading niet goed vast zetten en dat soort zaken.

13.3 Handleidingen

Terloops is hij al een paar keer genoemd: de handleiding of het instructieboekje. Enkele voorwaarden:

- Leesbaar qua formaat; soms zie je heel pietepouterige exemplaren en dan voor het gemak in vijf talen waaronder Nederlands. Advies: de Nederlandse tekst uitknippen en vergroten.
- Beschikbaar voor de mensen die met de machine werken; dus niet op kantoor achter slot en grendel.
- Vraag bij een machine twee handleidingen of maak een kopie. Eén exemplaar bewaart u toch op kantoor (zie hierboven), het andere exemplaar blijft bij de machine. Dit laatste exemplaar wil wel eens zoek raken, op kantoor is er dan nog een.

13.4 Slepen

We hebben bij hijsen gewezen op de grote krachten die vrijkomen bij kabelbreuk. Voor het afslepen van voertuigen moeten we daarom bij voorkeur een trekstang gebruiken. Bij voertuigen die in de natuur vast komen te zitten, zeker als ze wat verder wegzakken in het zand, zijn grote krachten nodig.

Wanneer we dan met een trekker in de buurt zijn lijkt het dat we als goede burger moeten ingaan op het verzoek om even het voertuig los te trekken.

Toch kunnen we dat beter aan een bergingsbedrijf overlaten. Die zijn voor de mogelijke ongevallen in dergelijke situaties verzekerd. Dat is niet het geval bij een gewone voertuigverzekering.

13.5 Verkeerd gebruik van werkvoertuigen

‘Even helpen’ leidt helaas dikwijls tot ongevallen. Vooral als we gereedschap of werkvoertuigen gaan gebruiken voor zaken waarvoor ze niet bedoeld zijn.

Vooral heftruck en shovels zijn reuze handige hulpmiddelen. Wanneer we ze verkeerd gebruiken gaat het gemakkelijk mis. Even meerijden, even op de lepels omhoog om een hoog hangende lamp te verwisselen, gebruiken als hefwerktuig en ga zo maar door. Wanneer u weet dat uw machine niet bedoeld is voor bepaald werk moet u voor een andere, veilige aanpak kiezen.

Met moderne werkvoertuigen kun je ontzettend veel. Maar je bedient ook machines met enorm veel kracht en gewicht. Als je door ‘een kleine fout’ een mens raakt, loopt die een groot gevaar. Voor veilig werken moet de machine in orde zijn en de gebruiker vakkundig. Hiervoor is het instructieboekje van belang en daarbij de veiligheids pictogrammen om risicoplekken aan te duiden.

Verder is een goede instructie en training in het gebruik nodig. Die moet altijd worden afgesloten met een examen of vaardigheidstoets. Let verder op goed onderhoud, voer ingebruikname inspecties uit en reageer alert op storingen. Bespreek tenslotte het gebruik van de machine ten aanzien van veiligheid met elkaar.

Praktijkgevallen

Het stond in de krant:

Gewurgd in wikkelaar

In de Londerzeelse deelgemeente Steenhuffel is vrijdagavond een 33-jarige Kosovaarse vrouw omgekomen toen ze werd gegrepen door een landbouwmachine die bestuurd werd door haar echtgenoot. De vrouw was op het veld aan het werk bij een doekenwikkelaar die aangedreven werd door een tractor. De kledij van het slachtoffer kwam in de machine terecht waardoor ze gewurgd werd. De vrouw overleed ter plaatse.

Man komt onder eigen tractor

Doetinchem - Een 27-jarige inwoner van Doetinchem is zaterdag onder zijn eigen tractor gekomen. Hij was op slag dood. De man was met onderhoudswerk bezig. Staande naast de tractor wilde hij de bak achterop het voertuig op een andere hoogte instellen. De tractor stond echter in de versnelling waardoor het slachtoffer onder een achterwiel kwam.

Man overlijdt na val onder aanhangwagen met mais

Staphorst - Een dertigjarige man uit Rouveen is zaterdagochtend in Staphorst om het leven gekomen toen hij meelifte op de dissels van een tractor die een aanhangwagen met mais trok.

Zonder dat de chauffeur het merkte, gleed de man uit en kwam onder de wielen van de aanhangwagen terecht. Hij is ter plaatse aan zijn verwondingen overleden.

Achteruit rijden met trekker en grote aanhanger

Op het speelveldje bij haar huis in Hengelo wordt de driejarige Nikita dodelijk verwond door een tractorbestuurder. Hij kwam er de bladeren opzuigen. Het OM wil een daad stellen en vervolgt K. voor haar dood. Meerdere mensen waarschuwen K. nog, als hij op 24 november 2004 achteruit begint te rijden, om een gemist randje bladeren alsnog op te zuigen. Maar door het immense lawaai van de tractor met een klepelmaaier en bladzuiger hoort K. niets en rijdt door.

Kleuter overleden na ongeval met tractor

- Van onze verslaggever -

Heemskerk - Het 5-jarige jongetje dat gistermiddag bij Heemskerk door een tractor werd overreden, is vanmorgen overleden. Na het ongeval werd hij in kritieke toestand naar het ziekenhuis gebracht. Het ongeluk gebeurde rond kwart over vijf aan de Krochtweg. Het jongetje werd aangereden, toen hij met zijn twee broertjes aan het spelen was. De 34-jarige bestuurder van de tractor, net als het slachtoffer uit Heemskerk, hield rekening met de spelende kinderen maar zag het jongetje over het hoofd toen hij achteruit reed.

In hakselaar geraakt

Op 30 september om 17.15 uur kwam een melding binnen van een hulpverlening aan de Vlosbergweg te Heusden. De politie stabiliseerde na aankomst het slachtoffer in afwachting van specialistische medische hulp en alarmeerde de traumahelicopter. Het slachtoffer was een vrouw die voor een hakselaar uit liep om een metalen paal, die in een rij mais stond, te verwijderen zodat de hakselaar hier niet tegenaan zou rijden. Hierop werd de vrouw zelf gegrepen door de snijbalk van de hakselaar die haar been onder de knie “amputeerde”. Het slachtoffer is per heli naar Nijmegen vervoerd alwaar men zal proberen het geamputeerde lichaamsdeel terug te plaatsen.

In het Oost-Vlaamse Zomergem is dinsdagnamiddag een 38-jarige vrouw om het leven gekomen bij een ongeval met een landbouwmachine. Dat heeft het Gentse parket meegedeeld. De vrouw werd verpletterd tussen een tractor en een betonnen muur en overleed ter plekke. Het ongeval gebeurde omstreeks 14.15u in de Ronselestraat in Zomergem. De vrouw was samen met haar man bezig de tractor aan het afladen op hun landbouwbedrijf. Zij stond met haar rug tegen een betonnen muur en wou de laadbak aan de voorkant van de tractor afkoppelen.

Haar man zat achter het stuur van de tractor en net toen de vrouw de laadbak wou loskoppelen schoot zijn voet van het koppelingpedaal. Daardoor schoot de tractor naar voor en werd de vrouw verpletterd tussen het voertuig en de betonnen muur. De vrouw overleed ter plaatse. Het parket heeft een deskundige gestuurd om het ongeval te onderzoeken.

